

Derogatie op het spel gezet

Veruit het grootste deel van Nederland voldoet aan de Europese nitraatrichtlijn. Met uitzondering van het zuidelijke zandgebied. Daar zit de nitraatconcentratie in het bovenste grondwater nog altijd boven de norm van 50 mg/l, ondanks de huidige mestgebruiksnormen en -voorschriften en strenge regels voor het transport van mest. Het niet voldoen aan de nitraatrichtlijn brengt de Nederlandse derogatie in gevaar.

Het zuidelijk zandgebied mag dan een hoge veedichtheid hebben en te maken hebben met gewassen en bodems die gevoelig zijn voor uitspoeling van stikstof, toch zouden de nitraatconcentraties ook in dit gebied inmiddels op een niveau van 50 mg/l of lager moeten kunnen liggen. Want daar zijn de actieprogramma's van Nederland, om de Europese Commissie tevreden te stellen, al jaren op gericht. De gebruiksnormen en -voorschriften zijn steeds aangescherpt met het oog op het halen van de normen.

Mysterie rondom zuidelijke zandgebieden

Belangrijke vraag is waarom de normen in de zuidelijke zandgebieden niet zijn gehaald. Óf er zijn bij de opstelling van het beleid rekenfouten gemaakt, óf er komt via mysterieuze weg meer mest op de akkers dan berekend. Dat laatste lijkt de oorzaak, er zijn signalen over mestfraude. Een jaar geleden werd een louche mesthandelaar, een 42-jarige Brabander, opgepakt samen met zes handlangers. Hij zou op grote schaal mest hebben gedumpt. Op welke schaal louche praktijken plaatsvinden is niet bekend. In een artikel in Nieuwe Oogst van 7 december 2013 stelde LTO, bij monde van een bestuurder, dat de mest in bepaalde delen van Nederland voor 40 procent 'zwart' is en niet volgens de regels wordt toegediend. En in een artikel in Boerderij van 7 januari 2014 stelt een vertegenwoordiger van Cumela dat 30 tot 40 procent van het totale mestvolume in Zuidoost-Nederland illegaal wordt verhandeld.

Mestfraude bedreigt derogatie

Zolang deze fraude met mest wordt gepleegd, hebben (nieuwe) maatregelen onvoldoende nut en zal de nitraatconcentratie in bepaalde gebieden boven de 50 mg/l blijven. En dat brengt de derogatie van de Nitraatrichtlijn in gevaar. Geen derogatie zou met name betekenen dat melkveehouders niet langer 250 kilogram stikstof uit dierlijke mest per hectare per jaar mogen gebruiken, maar nog maar 170 kilogram. Die sector krijgt dan te maken met directe kosten voor extra mestafzet. Volgens eerdere berekeningen van het ministerie van EZ komt dat neer op 150 tot 190 miljoen euro per jaar.

